



19.6.2014

Ilmatar Windpower Oyj
Bulevardi 7,
00120 Helsinki

YIT Rakennus Oy
PL 36
00621 Helsinki

PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN SOVELTAMISESTA PUNKALAITUMEN ISOSUON TUULIVOIMA -HANKKEESEEN

Ilmatar Windpower Oyj ja YIT Rakennus Oy suunnittelevat Punkalaitumen Isosuolle tuulivoima-hanketta. Suunnitelmassa on alustavasti osoitettu paikat 9 tuulivoimalalle, joiden yksikköteho olisi noin 3 MW ja yhteisteho olisi alle 30 MW. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus olisi noin 200–230 metriä.

Tuulivoimala-alueen sisäinen sähkönsiirto maakaapelein toteutetaan pääosin alueen tien-
vieren ja sähköliityntä 30 kV:n maakaapelein Jussinmäen lähelle rakennettavaan
sähköasemaan. Sähköliityntä on tarkoitus toteuttaa nykyiseen 110 kV:n voimajohtoon.

Suunniteltu hankealue sijaitsee noin kolme kilometriä Punkalaitumen taajaman ydinkes-
kustasta. Huittisten taajaman keskustaan noin 18 km. Suunnitelmaan rajattu hankealue
on lähimmillään muutama sata metriä Huittisten kunnan rajasta.

Suunnittelualueen pinta-ala on noin 870 hehtaaria (noin 4 km x 3 km) ja se on turvetuo-
tannossa sekä maa- ja metsätalouskäytössä.

ASIAN KÄSITTELY

Asian vireilletulo

Hankkeesta vastaavat pyysivät kirjallisesti 9.4.2014 Pirkanmaan ELY-keskukselta päätös-
tä YVA-menettelyn soveltamisesta hankkeeseen.

Lisäksi Punkalaitumen asukkaat (2) ovat olleet tietoisia hankkeesta vastaavien aikomuk-
sesta tiedustella ELY-keskukselta YVA-menettelyn soveltamista ja ovat esittäneet kirjalli-
sesti 26.3.2014 ELY-keskukselle, että merkittävien haitallisten ympäristövaikutusten vuoksi
Isosuon tuulivoimahankkeeseen olisi sovellettava ympäristövaikutusten arviointimenette-
lystä annetun lain mukaista YVA-menettelyä. Asukkaiden perusteluissa (5 sivua) on käsi-
teltty mm. Isosuon tuulivoimahankkeen haitallisia vaikutuksia lähialueiden sekä kylien mai-
semaan ja asutukseen, asuntojen arvoon ja asukkaiden oikeusturvaan, merkittäviin van-
hoihin rakennusympäristöihin, arvokkaisiin jokilaakson perinnemaisemiin ja keskustaja-
maan, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen, viestintäyhteyksiin, turvallisuuteen sekä suoje-
lusuon luontoon ja linnustoon. Lisäksi asukkaat mainitsevat perusteluina, että Isosuon

voimaloiden ja muiden valtatie 2 varren kuntien tuulivoimahankkeiden YVA-asetuksen tarkoittama yhteisvaikutus olisi perustelujen mukaan huomattavasti maisemaa ja maaseutu-maista kuvaa muuttava ja siten haitallinen. (Arkkuiusun kanssa Isosuo automaattisesti edellyttäisi YVA-menettelyä).

Hankkeesta vastaavan kuuleminen ja neuvottelut viranomaisten kanssa

Hankkeesta vastaavat esittivät kirjeessään 9.4.2014, että hankkeeseen ei sovelleta YVA-menettelyä. Kirjeen liitteenä lähetettiin ympäristöselvitys (2.4.2014) liitteineen (melu ja välke).

Hankkeesta vastaavien kuuleminen ja neuvottelut viranomaisten kanssa järjestettiin 7.5.2014. Tilaisuudesta laadittiin muistio.

Hankkeesta vastaavien mukaan läheisen Punkalaitumen Arkkuiusun hankkeelle ei tällä hetkellä ole taloudellisia perusteita.

YIT Rakennus Oy toimitti 9.6.2014 tietoja yhteisvaikutuksista. YIT Rakennus Oy:n Huittisten Heinolan hanke on VT2:n länsipuolella ja Satakunnan vaihemaakuntakaavan Huhtamon alueesta n. 5 km luoteeseen. Huittisten ja Punkalaitumen hankealueiden lähimpien turbiinien etäisyys olisi noin 11 km. Hankkeiden näkyvyysanalyysien mukaan molempia puistoja ei juuri pystyisi näkemään yhtä aikaa, ja tuulivoima-alueet eivät näkyisi samassa katselusuunnassa. Välke- ja meluhaitat eivät puolestaan aiheuttaisi päällekkäisyyttä hankkeiden välillä. YIT Oy ei näe mm. em. syistä lainkaan puistoilla olevan yhteisvaikutuksia.

Punkalaitumen kunnan kaavoitus 7.5.2014. Hanke koetaan positiiviseksi mm. matkailuelinkeinon kannalta. Hankkeen toteutumisen vaikutus kunnalle on merkittävä. Alueella ei ole erityisiä maankäyttöön liittyviä ristiriitoja. Kaava-alueen oikealla rajaamisella on tärkeä merkitys.

Punkalaitumen ympäristönsuojeluviranomainen 13.5.2014. Punkalaitumen tuulipuisto-hankkeessa YVA-menettelyä ei pidetä välttämättömänä. Asia voitaisiin käsitellä esim. tuulivoimaosayleiskaavamenettelyllä.

Pirkanmaan liitto 7.5.2014. Maakuntakaava 2040 tuulivoimaselvityksen yhteydessä tehtiin näkyvyysanalyysi, jota kannattaa käyttää mallina Punkalaitumen hankkeen näkyvyysanalyysille. Pirkanmaan liitto on laatinut maakuntakaavassa tarkastellusta Punkalaitumen tuulivoima-alueesta kaksi valokuvasovitetta. (Valokuvasovitteiden alue on Isosuo-alueen pinta-alasta noin kolmasosa ja alueelle mahtuvien voimaloiden lukumäärä on pienempi).

Pirkanmaan ELY-keskus selvittää parhaillaan suoluonnon arvokkaita alueita ja työtä hyödynnetään maakuntakaavatyössä niiltä osin kun tuloksia on käytettävissä maakuntakaavan luonnoksessa. Hankkeen vaikutuksia on tarkasteltava Isosuo Natura-alueeseen, joka rajautuu selvitysalueeseen.

Muun muassa Punkalaitumen noin 3 hehtaarin alue poistettiin maakuntakaavan tuulivoimaselvityksen potentiaalista alueista suppeana alueena. Pirkanmaan liitto on edelleen laatimassa selvitystä, ja valmistelussa on ollut esillä, että maakuntakaavaan voidaan mahdollisesti osoittaa kahdenlaisia tuulivoima-alueita, yli viiden myllyn (taajamien läheisyyteen) ja

yli 10 myllyn alueita (kauemmas taajamista). Isosuon alue olisi silloin tarkoitus osoittaa pienempänä alueena taajaman läheisyydessä. Hanke tukee energian omavaraisuuden lisäämistavoitetta.

Pirkanmaan maakuntamuseo (19.5.2014) tutustui Punkalaitumen tuulivoimahanketta koskeviin valmisteluaineistoihin ja toteaa seuraavaa.

Hankealue sijoittuu Punkalaitumen valtakunnallista ja maakunnallista arvoa omaavien maisema- ja rakennetun kulttuuriympäristön arvoalueiden läheisyyteen, ja alustavien havainnekuvien perusteella on nähtävissä, että tuulimyllyillä on vaikutusta ko. alueisiin. Punkalaitumenjoen varteen avautuva laaja viljelytasanko tilakeskuksineen ja raitin varteen rakentuneine keskustoineen omaa sellaisia maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaita piirteitä (eheys, edustavuus, intensiteetti), jotka saattavat vaarantua tuulivoimaloiden rakentamisen vuoksi.

Lisäksi on huomioitava, että kaikkia vaikutusalueella olevia arvoja ei ilman selvityksiä pystytä vielä toteamaan. Myös arkeologisen perinnön osalta voidaan todeta, että sen huomiointaminen hankkeessa edellyttää suunnittelualueen arkeologisen inventoinnin suorittamista. Hankkeessa tulee arvioida vaikutukset alueella sijaitsevaan ennestään tunnettuun kiinteään muinaisjäänökseen ja mahdollisiin uusiin kohteisiin. Maisemalliset vaikutukset on arvioitava laajemmin, ottaen huomioon tuulipuiston ympäristön muinaisjäänökset, mm. alueen pohjoispuolella, Punkalaitumenjoen varrella sijaitsevat kohteet.

Satakuntaliitto 27.5.2014. Hanke sijaitsee alueella, jossa sen toteuttamisesta aiheutuvat vaikutukset ulottuvat yli maakuntarajojen. Vaikutusten voidaan arvioida kohdistuvan mm. Satakunnan maakuntakaavassa osoitetulle maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle sekä luonnonsuojelualueille. Ottaen huomioon alueen maastonmuodot on vaikutusten huolellinen arviointi tärkeää alueen suunnittelun kannalta. Oman haasteensa tuovat mahdolliset useista eri hankkeista aiheutuvat yhteisvaikutukset.

Satakunnan maakuntakaavassa suunnitellun Punkalaitumen Isosuon tuulivoimapuiston vaikutusalueella on osoitettu maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö (kh2), Ilmiönsuon luonnonsuojelualue (SL-2023) sekä Isosuon Natura 2000-alue (SL- 21), matkailutie (mv), turvetuotantoalue (EO3) sekä palvelukylä (at).

Yhteisvaikutusten arviointi mahdollisten muiden tuulivoimaloiden alueiden kanssa on olennaisen tärkeää tämänkaltaisella avoimessa maisematilassa, jossa vaikutusalue ulottuu kauas ja alueella on myös maisemallisia arvoja. Satakuntaliiton käyttämät pallopanoraamat ovat hyvä esimerkki mahdollisista menetelmistä tämänkaltaisissa tilanteissa.

Maiseman ohella YVA-tarveharkintaa tehtäessä on otettava huomioon myös Satakunnan maakuntakaava ja siinä osoitetut suojelualueet. Isosuon Natura 2000 -alue ulottuu molempien maakuntien alueelle. Ilmiönsuo on osoitettu vain Satakunnan maakuntakaavassa luonnonsuojelualueena, mutta on myös asia, joka on syytä ottaa huomioon.

Huittisten puolella sijainnut Huhtamon tuulivoimaloiden alue poistettiin vaihemaakuntakaavasta ehdotusvaiheessa. Kyseinen alue sijaitsee lähellä Punkalaitumen rajaa ja Punkalaitumenjoeta, avointen peltojen välisellä metsävyöhykkeellä. Avoin maisematila lisää alueen näkyvyyttä niin kulttuuriympäristön kuin asutuksen suhteen arvioituna. Vaikutusten arviointi

suhteessa ihmisten elinympäristöön nousi erityisen tärkeänä asiana esille. Poiston peruste oli merkittävät maisemamuutokset (pallopanoraama) sekä asutukselle ja elinympäristölle kyseisessä avoimessa maisematilassa aiheutuvat esim. välkehaitat.

Satakunnan museo 20.5.2014. Ympäristöselvityksessä (2.4.2014) ei ole havainnemateriaalia Satakunnan puolella sijaitsevaan valtakunnallisesti merkittävään Punkalaitumenjoen kylä- ja viljelymaisemaan kohdistuvista vaikutuksista, joten vaikutuksia ei voi raportin perusteella arvioida.

Varsinais-Suomen ELY-keskus 23.5.2014. Satakunnan puolella lähimmät maiseman arvoalueet ovat valtakunnallisesti merkittävä rakennetun ympäristön alue, Punkalaitumenjoen kylä- ja viljelymaisema (noin 5 km etäisyydellä) ja Loimijoen kulttuurimaisema (noin 10 km etäisyydellä), jota on ehdotettu maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi valtakunnallisessa päivitysinventoinnissa. Etäisyyksien perusteella Isosuon hankkeen maisemavaikutukset ei todennäköisesti ole merkittäviä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen alueelle. Loimaan Alastaron hanke noin 10 km:n etäisyydellä (ei ole vielä kunnassa virallisesti lähtenyt liikkeelle). Varsinais-Suomen ELY-keskuksen alueen suunnasta tarkasteltuna pelkästään Isosuon hankkeen vuoksi ei olisi erityistä YVA-menettelyn soveltamisen perustetta.

YIT Rakennus Oy:n Huittisten Heinolan hanke on tullut vireille YVA-lain mukaisena päätösasiassa 13.6.2014 Varsinais-Suomen ELY-keskuksessa. Hanke sijaitsee noin 11 km Punkalaitumen Isosuolle suunniteltavasta hankkeesta koilliseen valtatie 2:n eteläpuolella.

Lisäksi Pirkanmaan ELY-keskukselle on toimitettu kirjallisesti tietoja alueen asukkaiden mielipiteistä. Punkalaitumen kunta avasi huhtikuun ajaksi ota kantaa -sivut kansalaiskeskustelua varten Isosuon tuulivoimahankkeesta.

HANKKEEN TODENNÄKÖISET MERKITTÄVÄT HAITALLISET YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

Pirkanmaan ELY-keskus on tunnistanut käytettävissä olevien tietojen perusteella hankkeen todennäköisiä haitallisia vaikutuksia ja tarkastellut niiden merkittävyyttä suhteessa YVA-lain soveltamisalan tarkoittamaan merkittävyyteen. Todennäköisiä YVA-lain 2 §:ssä määriteltyjä ympäristövaikutuksia on tunnistettu erityisesti YVA-asetuksen 7 § näkökulmista, jotka liittyvät hankkeen ominaisuuksiin, sijaintiin ja ympäristövaikutusten luonteeseen.

Yhdyskuntarakenne, rakennukset

Maankäyttö

Pirkanmaan maakuntakaava 2040:n tuulivoimaselvityksessä (11.12.2012) poistettiin Isosuon alue. Tuulivoimaselvityksen maastohavaintojen mukaan Punkalaitumella on selkeä, eheä ja vahva maisematilallinen kokonaisuus, ja tuulivoimarakentaminen toisi mitta-kaavallisesti vieraan, maisemakuvan eheyteen vaikuttavan elementin alueelle. Aluetta pidettiin liian suppeana maakunnalliseksi alueeksi. Liitto selvittää uudestaan (2014) myös suppeiden, tiettyjen taajamien läheisyyteen sijoittuvien tuulivoima-alueiden osoittamista maakuntakaavassa.

Hankealueen eteläosassa on Pirkanmaan 1. maakuntakaavassa turvetuotantoaluetta ja 1. vaihemaakuntakaavassa alue on pääosin osa laajempaa turvetuotannon kannalta tärkeää

vyöhykettä (EO/tu21). Hankealue rajautuu eteläpuolella Natura 2000 -alueeseen ja pohjoispuolelle sijaitsee arvokkaita kulttuurimaisemia ja rakennettu kulttuuriympäristö. Punkalaitumen yhdyskuntarakenteessa taajama jatkuu kuntakeskustasta nauhamaisena jokivartta ja maisematietä Parpontiehen asti. Punkalaitumen taajama on noin 1–1,5 km:n ja taajaman ydinkeskusta noin 3 km:n päässä hankkeen suunnittelualueesta (noin 4 km x 3 km; noin 900 ha). Suunnittelualueelle alustavasti sijoitetut 9 voimalapaikkaa ovat noin 1,5–3 km etäisyydellä taajamasta. Asutusta on levittäytynyt myös peltoaukeille.

Satakunnan maakuntakaavassa suunnitellun Punkalaitumen Isosuon tuulivoima-alueen vaikutusalueella on osoitettu maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö (kh2), Ilmiönsuon luonnonsuojelualue (SL-2023) sekä Isosuon Natura 2000 -alue (SL- 21), matkailutie (mv), turvetuotantoalue (EO3) sekä palvelukylä (at).

Kulttuurimaisema, rakennettu kulttuuriympäristö ja kiinteät muinaismuistot

Pirkanmaan 1. maakuntakaavassa hankealueen pohjoispuolella Punkalaitumenjoen ympäristö on määritelty osittain valtakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi (Punkalaitumen kulttuurimaisema, akv134) ja osittain maakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi (Punkalaitumenjoki, akm135). Alue on määritelty myös maatalousalueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY). Alueen halki kulkee maakunnallisesti arvokas maisemanähtävyys, matkailutie, Urjalan taikayön tie. Arvoalueet sijaitsevat hankealueesta lähimmillään noin 1 km luoteeseen ja 3,8 km koilliseen. MY-alue rajautuu suunnittelualueen viereen.

Maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden inventointi on yksi Pirkanmaan maakuntakaava 2040:n erillisselvityksistä. Ympäristöministeriössä on samanaikaisesti käynnissä valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventointi. Valtakunnallinen työryhmä asetettiin vuonna 2010, ja valtakunnalliset ja maakunnalliset alueet inventointiin vuonna 2012. Inventointitulosten perusteella valtakunnallinen työryhmä on vuonna 2013 hyväksynyt ehdotukseensa valtakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi Pirkanmaalta kaksi uutta aluetta, joista toinen olisi Punkalaitumenjoen kulttuurimaisema. Työryhmän ehdotus kuulutetaan vuodenvaihteessa 2014/2015, valtioneuvoston päätös on tavoite antaa vuoden 2015 aikana.

Lähimmillään ehdotettu valtakunnallinen kulttuurimaisema-alue olisi noin 200 metriä hankkeen suunnittelualueesta, nykyisen MY-alueen avoimen laajan peltoalueen kohdalla. Isosuon tuulivoima-hankkeen vaikutukset maakunnalliseen, valtakunnallisesti arvokkaaksi ehdotettuun Punkalaitumenjoen kulttuurimaisema-alueeseen, valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön voivat todennäköisesti vaarantaa maisemalliset ja kulttuurihistorialliset piirteet (eheys, edustavuus, intensiteetti), kun otetaan huomioon etäisyyden lisäksi arvoalueelta avoimena avautuva maisematila ja maiseman muodot. Hankkeesta aiheutuvan maisemavaikutuksen merkittävyyden lisääntymistä nykyisestä voi pitää todennäköisenä, kun otetaan huomioon valtakunnalliseksi arvokkaiksi maisema-alueiksi esitettävien maisema-alueiden valmistelun laajuus ja vaihe.

Punkalaitumen jokilaaksoon ehdotettuun valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen ja valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön kohdistuvat yhteisvaikutukset suunniteltavan Huittisten Heinolan tuulivoima-hankkeen kanssa olisi merkittävää vaikutusta voimistavia, vaikka maisemavaikutukset kohdistuisivat pitkäikäisistä arvoalueista muodostuvan kokonaisuuden eri kohtiin.

Lisäksi hanketta suunnitellaan alueelle, jossa sijaitsee todennäköisesti kiinteitä muinaismuistoja.

Ihmisten terveys, elinolot ja viihtyvyys

Ympäristöselvityksessä (2.4.2012) on tietoja ihmisiin kohdistuvista melu- ja välkevaikutuksista, lähinnä päästöjen aiheuttamista suorista pilaantumisvaikutuksista (hankkeen ominaisuudet). Muutoin ihmisiin kohdistuvia tai hankkeesta aiheutuvien eri ympäristövaikutusten keskinäisiä vuorovaikutussuhteita ei ole selvitetty.

Hankkeen suunnittelualueesta 2 kilometrin etäisyydellä asuu noin 200 henkilöä.

Hankkeen monitahoinen ympäristövaikutus koostuu melusta, varjostuksesta, luontoon sekä lähi- ja kaukomaisemaan kohdistuvista vaikutuksista sekä näiden tekijöiden aiheuttamasta elinympäristön viihtyvyyteen kohdistuvista vaikutuksista. Vaikutukset elinympäristöön ovat pitkäaikaisina asukkaiden kannalta pysyviä.

Useat asukkaat vastustavat hanketta ja heidän perustelujaan ovat mm. voimaloiden melu- ja maisemahaitat lähiasuntoihin, useisiin lähikyliin ja jokilaaksoon sekä haitat linnustoon, viestintäyhteyksiin, maankäyttöön ja turvallisuuteen.

Turvetuotantoalue sijaitsee 500 metriä lähimmästä alustavasti suunnitellusta voimalan paikasta. Vaikutuksista muihin lähialueen elinkeinonharjoittajiin tai kunnan elinkeinoihin ei ole selvitetty ympäristöselvitykseen (2.4.2014). Punkalaitumen kunnan mukaan hanke koetaan positiiviseksi mm. matkailuelinkeinon kannalta.

Melu ja välke/varjostus

Hankkeesta vastaavien ympäristöselvityksen (2.4.2014) mukaan Isosuon voimaloiden aiheuttama melu- ja välke eivät todennäköisesti aiheuta merkittäviä haitallisia vaikutuksia, jotka kohdistuisivat laajan väestömäärän.

Hankkeen voimalatyyppejä ei ole valittu. Voimalatyypistä ja sen ominaisuuksista on tehty tiettyjä oletuksia, joiden perusteella on laskennallisesti arvioitu aiheutuvia vaikutuksia. Näiden oletusten ja mallinnuksen mukaan Isosuon hankkeen meluvyöhykkeelle 35–40 dB jäisi kaksitoista vakituista asuinrakennusta ja seitsemän loma-asuntoa. Selvityksessä ei ole ilmoitettu asukasmäärää, mutta arvioilta se voisi olla 40–60 henkilöä.

Real Case -välkelaskennan mukaan välkealueelle, jossa ylitetään 10 tuntia vuodessa, jäisi kolme asuintaloa ja kaksi loma-asuntoa. 8–10 h/v välkealueella on yksi loma-asunto ja yksi vakituinen asuintalo. Myös Isosuon luonnonsuojelualueen pohjoisosassa vuosittainen välkemäärä olisi yli 8 tuntia. Muutoin hankkeen vaikutusalueella kyseiset vaikutukset olisivat laskennallisesti vähäisempiä tai lyhytaikaisempia alustavien lähtötietojen mukaan.

Kasvillisuus, eliöt, luonnon monimuotoisuus

Isosuon tuulivoima -hankkeen tunnistettavat todennäköiset vaikutukset voivat liittyä Natura-tarveharkintaan, viitasammakon ym. luontodirektiivilajien esiintymiseen hanke- ja vaikutusalueilla sekä yhteisvaikutuksiin alueen muiden tuulivoima-hankkeiden kanssa kuten

vaikutukset Etelä-Pirkanmaan Isosuo–Arkkusuo–Telkunsuo–Kaakkosuo–Kaitasuo -suoluontovyöhykkeen (osin Satakunnan puolella) pirstoutumiseen sekä linnustoon. Isosuon soidensuojelualue (SL 261) ja Natura 2000 -alue (nat115) sijaitsevat hankealueen välittömässä läheisyydessä. Natura-kohde ei ole suojeltu lintudirektiivin perusteella, ja siten kyseisen direktiivin liitteen I linnut tai muuttolinnut eivät ole alueen suojeluperuste.

Suunnitellulta alueelta ei ole tehty paikallista linnustaselvitystä, joten arvioon liittyy epävarmuutta. Satakunnan alueelta on laaja muuttolintuselvitys, jonka mukaan muuttoa ohjautuisi myös Punkalaitumen kautta (Ahlman & Luoma 2013). Ympäristöministeriö on teettämässä valtakunnallista selvitystä lintujen merkittävistä päämuuttoreiteistä tuulivoimaloiden vaikutusten arviointia varten. Selvitys valmistunee vuoden 2014 aikana.

Lähin paikkatiedoissa oleva liito-oravan elinalue on noin 2 km Isosuon suunnitelman voimaloista. Kevään 2014 konsultin maastokäyntien perusteella liito-orava ei esiinny alueella. Alueelta ei ole käytössä lepakkokartoitusta. Turvetuotantoalueelta on havainto viitasammakoista.

Suunnitellulla hankkeella voi olla haitallisia vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen. Tiettyjen merkittävien vaikutusten todennäköisyys on voitu sulkea pois maastokartoituksilla.

Yhteisvaikutukset

Isosuon tuulivoima-hanke sijaitsee alueella, jossa sen toteuttamisesta aiheutuvat vaikutukset ulottuvat yli maakuntarajojen. Vaikutusten voidaan arvioida kohdistuvan mm. Satakunnan maakuntakaavassa osoitetulle maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle sekä luonnonsuojelualueille (kulttuuriympäristö kh2, Ilmiönsuon luonnonsuojelualue (SL-2023) sekä Isosuon Natura 2000-alue (SL- 21), matkailutie (mv), turvetuotantoalue (EO3) sekä palvelukylä (at).

Pirkanmaan maakuntakaava 2040:n tuulivoimaselvityksessä (11.12.2012) poistettiin Isosuon alue, mutta tuulivoimaselvityksestä Pirkanmaan maakuntakaavaan valittavia kohteita ei tässä vaiheessa ole vielä päätetty lopullisesti. Maakuntarajojen yli ulottuvia yhteisvaikutuksia ei ole järjestelmällisesti arvioitu tuulivoima-maakuntakaavojen laadinnassa tai tuulivoimaosayleiskaavoissa. Isosuon hankkeen lisäksi alueella on vireillä tai suunnitteilla useita tuulivoima-hankkeita, jotka eivät vastaa eri maakuntien tuulivoimamaakuntakaavojen kokoa ja/tai ympäristökriteerejä. Eri yhteisvaikutusten todennäköisyyttä on vaikea arvioida käytettävissä olevilla tiedoilla. Haitallisten vaikutusten yhteisvaikutuksia tai niiden merkittävyyttä ei voi myöskään pois sulkea alueelle luonteenomaisessa avoimessa maisematilassa, jossa vaikutusalue ulottuu kauas ja alueella on myös merkittäviä valtakunnallisia ja maakunnallisia maisemallisia arvoja.

YIT Rakennus Oy:n suunnitteilla oleva Huittisten Heinolan 9 voimalan hanke sijaitsee 3–5 kilometrin päässä valtakunnallisesti merkittävästä rakennetusta kulttuuriympäristöstä Satakunnan alueella. Huittisten Heinolan ympäristöselvityksessä voimaloiden näkyvyystarkastelun havainnekuvien rajaus ja analyysi eivät kata Pirkanmaan alueen aluetta. Kulttuuriympäristö jatkuu yhtenäisenä jokilaaksossa Pirkanmaalle maakunnallisesti arvokkaana (ehdotus valtakunnallisesti arvokkaaksi) Punkalaitumenjoen kulttuurimaisemana, ja Heinolan hankkeen vaikutukset ulottuisivat Pirkanmaan puolelle. Pirkanmaalla Punkalaitumen Isosuon hankkeen maisemavaikutukset jokilaakson arvoalueeseen olisivat todennäköisesti

merkittäviä. Isosuon ja Heinolan tuulivoima-hankkeiden yhteisvaikutuksia ja niiden merkittävyyttä ei ole arvioitu kummassakaan hankkeesta vastaavan teettämässä ympäristöselvityksessä, jotka hankkeesta vastaava on teettänyt raportin (Isosuon) mukaan osayleiskaavaa varten.

Lisäksi Humpvilan–Urpajaan suunniteltava noin 20 tuulivoimalan hanke näkyy jokilaakson suuntaisessa kaukomaisemassa lähimmillään 7 km etäisyydellä ja noin 16 km etäisyydellä Punkalaitumen valtakunnallisesti merkittävästä rakennetun kulttuuriympäristön alueesta. Loimijoen kulttuurimaisema, jota on ehdotettu maakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi valtakunnallisessa päivitysinventoinnissa, on noin 10 km etäisyydellä.

Muut olennaiset ympäristövaikutukset

Hankkeen suoria ja välillisiä vaikutuksia tutkajärjestelmiin, lähetyksiin/viestintään tms. ei ole tarkasteltu hankkeen alustavassa suunnitelmassa ja ympäristöselvityksessä.

RATKAISU

Pirkanmaan ELY-keskus päättää, että Punkalaitumen Isosuon enintään 9 voimalan tuulivoimapuisto -hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Perustelut

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-lain) 4 §:n mukaan arviointimenettelyä sovelletaan asetuksella tarkemmin säädettyihin hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joista Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen täytäntöön paneminen edellyttää arviointia taikka joista saattaa aiheutua merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Suomen luonnon ja muun ympäristön erityispiirteiden vuoksi.

Lain 4 §:n 2 ja 3 momenttien mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin edellä tarkoitettuun olennaiseen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, arviointia edellyttävien hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Harkittaessa YVA-lain mukaan vaikutusten merkittävyyttä yksittäistapauksessa otetaan erityisesti huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä ympäristövaikutusten luonne.

YVA-asetuksen hankeluettelon mukaan YVA-menettelyä on aina sovellettava tuulivoimahankkeeseen, kun yksittäisten laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho on vähintään 30 MW. Hankkeen 9 voimalaa vastaa 90 % YVA-asetuksen hankeluettelon hankekoosta.

Isosuon aluetta on tarkasteltu Pirkanmaan liiton tuulivoima-selvityksessä tietyillä ympäristövaikutuskriteereillä ja hankekorajauksella, ja niiden perusteella hanketta ei valittu viereillä olevan Pirkanmaan maakuntakaava 2040:n tuulivoimarakentamiseen soveltuviin alueisiin vuonna 2012. Maakuntakaavassa osoitettavien alueiden tarkastelu jatkuu kuitenkin edelleen muun muassa ns. taajaman läheisten tuulivoima-alueiden osalta.

Isosuon tuulivoima -hankkeen vaikutukset maakunnallisesti arvokkaaseen ja valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi ehdotettuun Punkalaitumenjoen kulttuurimaisema-alueeseen ja valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön vaarantavat todennäköisesti arvoalueiden maisemalliset ja kulttuurihistorialliset piirteet (eheys, edustavuus, intensiteetti), kun otetaan huomioon etäisyyden lisäksi arvoalueelta avoimena avautuvan laajan viljelytasangon maisematila ja maiseman muodot. Punkalaitumenjoen arvokkaaseen maisema-alueeseen kohdistuvat yhteisvaikutukset Huittisen alueelle suunniteltavan Heinolan tuulivoima-hankkeen kanssa todennäköisesti voimistaisivat maisema-vaikutusten merkittävyyttä, koska maisema-haittaa kohdistuisi toistuvasti ja alueellisena jatkumona jokilaakson maisema-arvoihin kokonaisuutena.

Lisäksi hanketta suunnitellaan alueelle, jossa sijaitsee todennäköisesti kiinteitä muinaismuistoja.

Hankealue sijaitsee lähellä Punkalaitumen taajamaa. Maankäytön kannalta selkeästi taajaman läheisyyteen sijoittuvat 200–230 metriä korkeat 9 tuulivoimalaa vaikuttaisivat todennäköisesti merkittävästi elinympäristöön ja ihmisten viihtyvyyteen.

Hankkeen ihmisiin kohdistuvat vaikutukset ovat monitahoisia; vaikutus koostuu melusta, varjostuksesta, luontoon ja maisemaan kohdistuvista vaikutuksista sekä näiden tekijöiden aiheuttamasta elinympäristön viihtyvyyteen kohdistuvista vaikutuksista. Vaikutukset elinympäristöön ovat pitkäaikaisina asukkaiden kannalta pysyviä.

Ainoastaan tietyillä melu- ja välkevaikutusten kriteereillä ja oletuksilla arvioituna suorat ihmisiin kohdistuvat päästöjen pilaantumisvaikutukset eivät kohdistuisi yhtä laajaan väestömäärään.

Hankkeella voi olla haitallisia vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen erityisesti suoluontoon ja linnustoon.

Suunniteltavasta enintään 9 tuulivoimalan Isosuon tuulivoimala hankkeesta aiheutuu todennäköisesti laadultaan tai laajuudeltaan merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, jotka ovat kokonaisuutena rinnastettavissa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettussa asetuksessa mainittujen tuulivoima-hankkeiden merkittäviin haitallisiin ympäristövaikutuksiin, kun otetaan huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne mukaan lukien yhteisvaikutukset.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (468/1994, 67/1999, 458/2006) 4, 6, 19 §
Asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (713/2006) 4, 6, 7 §

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Tähän päätökseen ei saa muutoin erikseen hakea valittamalla muutosta. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 17 § 2 momentissa tarkoitetut tahot saavat kuitenkin hakea muutosta tähän päätökseen samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta muun lain mukaisen lupa-asian ratkaisusta tai hankkeen toteuttamisen kannalta muusta olennaisesta päätöksestä valitetaan.

Johtaja Olli Madekivi

Ylitarkastaja Leena Ivalo

PÄÄTÖS saantitodistusta vastaan hankkeesta vastaavalle

TIEDOTTAMINEN

Päätöksestä kuulutetaan (14 pv) Punkalaitumen virallisella ilmoitustaululla. Päätös on nähtävillä Punkalaitumen kunnanvirastossa Vesilahdentie 5. Päätös on sähköisesti nähtävillä ympäristöhallinnon Internet-sivuilla <http://www.ymparisto.fi/YVA-paatokset/Pirkanmaa>

TIEDOKSI

Punkalaitumen kunta
Pirkanmaan liitto
Satakuntaliitto
Pirkanmaan maakuntamuseo, kulttuuriympäristöyksikkö
Satakuntamuseo
Varsinais-Suomen ELY-keskus
Suomen ympäristökeskus
Mielenpitemien esittäjät
Huittisten kaupunki

LIITTEET Valitusosoitus

LISÄTIEDOT Ylitarkastaja Leena Ivalo, p. 0295 036 000